

МОДЕЛІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СПОРТИВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Геллер Євгеній Борисович

здобувач

*Приватної установи «Науково-дослідний інститут публічного права»
м. Київ, Україна*

Пошук напрямів підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення в будь-якій сфері суспільних відносин в цілому, і зокрема, у сфері спортивного розвитку особистості, є неможливим без врахування та дослідження світових та зарубіжних позитивних та негативних практик [1, с. 51].

Основоположні засади здійснення адміністрування сферою спортивного розвитку та фізичної культури було закладено ще у 60-тих роках минулого сторіччя, однак процеси глобалізації змусили їх змінюватися та вдосконалюватися [2, с. 91; 3, с. 181].

Спорт, і особливо професійний спорт, сприяє зростанню політичної ваги будь-якої держави у світовому співтоваристві, сприяє налагодженню міжнародного співробітництва. Наприклад, Олімпійські ігри є символом духу особи, перемоги над можливостями людини, проявом ефективності спортивного розвитку як шляху формування особистості [4, с. 143].

При цьому спорт стає частиною економіки виробництва, є тим засобом використання якого формує здорову націю, і тому націю, здатну працювати ефективно на благо теперішнього та майбутніх поколінь [5, с. 10].

Дослідження поширених моделей побудови системи адміністративно-правового забезпечення в сфері спортивного розвитку вимагає висвітлення таких її складових, як: роль та значення держави на розвиток спорту, а також форми взаємодії держави із спортивними громадськими організаціями; організаційні форми управлінських структур органів державної влади та місцевого самоврядування; особливості нормативно-правового регулювання; людське та матеріальне забезпечення [6, с. 51].

В Україні тривалий час існувала радянська система здійснення адміністративно-правового забезпечення управління у сфері фізичної культури та спорту, де пропаганда спортивних досягнень розглядалась у їх нерозривного взаємозв'язку із ідеологічною пропагандою,

пропагандою комуністичної партії тощо [7, с. 261–272]. Сфера фізичної культури та спорту в межах такої моделі адміністративно-правового забезпечення функціонувала як складова сфери національної безпеки та оборони; видатні спортсмени радянських часів були працівниками правоохоронних органів чи мали посаду в збройних силах країни. При цьому необхідно підкреслити, що такі традиції побудови адміністративно-правового забезпечення у сфері фізичної культури та спорту не є характерними лише для тоталітарних країн, якою був СРСР. І зараз ряд провідних країн ЄС мають в межах структурної побудови адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості тісний взаємозв'язок із правоохоронних та збройними органами країни (передусім така практика характерна для німецької моделі). Відмінним радянської моделі, або ж моделі тоталітарних країн із побудови адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості від німецької моделі є те, що в межах першої поширеною є практика застосування засобів відповідальності за спортивні результати не ті, що очікувались від спортсмена [8, с. 123].

Модель, що є поширеною у переважній частині провідних країн світу (США, Велика Британія, Нова Зеландія, Австралія та ін.), може бути нами оцінена як прогресивна або американська модель адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості, що передбачає застосування методів та інструментів концепції «good governance», та впровадження клієнтоорієнтованих підходів до взаємодії суспільства, людини та держави [9, с. 125-126].

Для такої моделі характерним є широке поширення засобів децентралізації здійснення адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості, що характеризує її як певну автономну конструкцію взаємозв'язків елементів управління [10, с. 51]. Варто відзначити, що в США сфера спортивного розвитку відноситься на федеральному рівні до департаменту торгівлі та економіки, в межах якого діє відповідна комісія, компетенція та юрисдикція рішень якої діє в межах окремого штату. Основними напрямками діяльності комісії є ліцензування діяльності у сфері професійного спорту, нагляд за дотриманням ліцензійних умов, урегулювання питань, пов'язаних зі шкільним та студентським спортом, організація і нагляд за проведенням змагань [11, с. 386]. Отже, на федеральному рівні здійснення адміністративно-правового забезпечення спортивного розвитку особистості відбувається на рівні вирішення задач із ліцензування діяльності суб'єктів господарювання. В США переважно пов'язується із виконанням нормотворчих повноважень, тоді як на

регіональному відбувається реалізація всіх інших компетенційних напрямів впливу.

Питання фінансового забезпечення сфери особистого розвитку в США вирішується переважно за рахунок залучення альтернативних матеріальних та грошових ресурсів у вигляді спонсорської допомоги, що не виключає при цьому практику фінансової підтримки з боку національного уряду олімпійських команд чи спортсменів [10, с. 51; 12, с. 164-165]. Надзвичайно важливе значення в межах адміністративно-правового забезпечення спортивного розвитку особистості в США відіграють громадські організації - професійні спортивні ліги, асоціації, спілки, при цьому такі організації часто починають свою діяльність із відбору спортсменів ще серед школярів, із подальшою їх вслякою підтримкою.

Зв'язок між спортом та економікою, що є характерним для американської (прогресивної) моделі адміністративно-правового забезпечення спортивного розвитку особистості призводить до того, що не видовищний спорт, чи спорт, що не має відповідної глядацької аудиторії, просто припиняє своє існування в США; додаткової фінансової допомоги на існування таких «збиткових» видів спорту не надається.

Третьою моделлю адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості є модель, що називається європейською, і є поширеною у більшості країн євросони. Для європейської моделі є характерним наявний централізований вплив на розвиток фізичної культури та спорту, де роль держави є пріоритетним впливом і визначається як фактор позитивного регулятивного впливу та втручання у діяльність спортивних організацій та об'єднань громадян.

Література:

1. Журба М. А. Зарубіжний досвід державного регулювання сфери фізичної культури і спорту. *Актуальні проблеми держави і права*. 2017. Вип. 79. С. 51–57.
2. Калина М. С. Актуальні завдання державної політики України у сфері фізичної культури та спорту в умовах глобалізації та євроінтеграції. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 21. С. 91–95
3. Гацуля О. М. Розвиток галузевого управління у сфері фізичної культури та спорту: концептуальні засади. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2015. Вип. 1. С. 176–185
4. Щеглюк С. Д. Особливості розвитку креативної індустрії України: перспективні форми просторової організації. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2017. Вип. 6. С. 143–150.

5. Гусев А. В. Історія та функціонально-типологічні особливості спортивної медіакомунікації: автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.04 / Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олесея Гончара. Дніпропетровськ, 2016. 19 с.

6. Журба М. А. Зарубіжний досвід державного регулювання сфери фізичної культури і спорту. *Актуальні проблеми держави і права*. 2017. Вип. 79. С. 51–57

7. Гасюк І. Л. Еволюція організаційно-правових основ державного управління фізичною культурою і спортом на українських землях наприкінці ХІХ ст. та в радянський період. *Університетські наукові записки: часопис Хмельницького університету управління та права*. Харків: Вид-во ХУУП, 2009. № 4 (32). С. 261–272.

8. Тимошенко Ю. О. Фізична культура в умовах становлення радянської тоталітарної культури (1920-ті рр.). *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія*. 2012. Вип. 20. С. 92–97

9. Обушна Н. І. Держане управління в контексті суспільної модернізації. Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи : матеріали VIII Міжнар. наук. Інтернет-конф.аспірантів та докторантів з державного управління, 26 трав. 2017 р. Одеса :ОРІДУ НАДУ, 2017. 222 с. С. 125-128

10. Журба М. А. Зарубіжний досвід державного регулювання сфери фізичної культури і спорту. *Актуальні проблеми держави і права*. 2017. Вип. 79. С. 51–57.

11. Вавренюк С. А. Закордонний досвід державного управління розвитком фізичної культури і спорту. *Теорія та практика державного управління*. 2014. Вип. 4. С. 383–389

12. Єльнікова Ю. В. Саморегулівні організації: поняття, функції та принципи діяльності. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2012. Вип. 36. С. 163–171